

סוגיות חברתיות בעקבות משבר הקורונה

ההגבלות השונות שיושמו בתגובה לפנדמיית הקורונה צמצמו את היכולת לקיים קשרים בין-אישיים ברמה הפיזית, והציב קשיים ואתגרים ייחודיים בפני הממשלה והרשויות, בין היתר במתן שירותים חברתיים ובפיקוח עליהם. לאחר תקופה ארוכה של התנהלות במהלך המשבר, שאלה מרכזית אחת שעולה עבור הממשלה והרשויות היא אילו סוגיות יש לתעדף במהלך היציאה מן המשבר, וביום שאחרי. מכון ברוקדייל, לאחר עבודה בין-צוותית ומולטי-דיסציפלינרית, מציע להלן רשימה של סוגיות חברתיות שלדעתנו יש להתמקד בהן לאחר המשבר, למען חיזוק החברה בישראל.

רווחה אישית, משפחתית וקהילתית

- התגברות עצימותם של סכסוכים משפחתיים ואלימות והתעללות במשפחה (נפשית, מינית ופיזית)
- מגפת דיכאון, חרדה, ואובדנות בעקבות גל התחלואה הראשון, וכל שכן עם הגעת הגל השני
- בני משפחה מטפלים: הזרקור עד כה על ילדי החינוך המיוחד, ולא על המטפלים בזקנים ובאנשים עם מוגבלות
- עלייה מוגברת בהתנהגויות סיכון במצבי עוני והדרה, כגון עבריינות והתמכרויות לאלכוהול, סמים, טבק והימורים
- צמצום ניכור ושנאה כלפי חרדים

ילדים וחינוך

- הסדרת השיטות הפדגוגיות ללימוד מרחוק והכשרת צוותי ההוראה
- סגירת פערים לימודיים, שהעמיקו בגל הראשון, בין קבוצות תלמידים (פריפריה, ערבים, חרדים, משפחות ברורות ילדים, עניים), על רקע פערי תשתית (כגון רוחב פס), אמצעים (כגון מחשבים) ויכולות (כגון אוריינות דיגיטלית)
- וידוא רציפות והמשכיות של תוכניות הזנה לילדים בבתי ספר ומסגרות אחרות

זקנים

- מזעור תופעת הגילנות וצמצום הפגיעה המתמשכת באוטונומיה של זקנים
- השבה אקטיבית של זקנים למרחב הציבורי, נוכח הרחקה חברתית קיצונית ממנו וחרדת החזרה אליו
- זיהוי דיכאון בקרב זקנים וטיפול בו
- מניעת תזונה לקויה בקרב זקנים מבודדים וטיפול בה

שירותי בריאות ורווחה

- שקיפות והוגנות בקביעת מנגנוני קדימות לקבלת תרופות וחסיון
- העלייה התלולה בצריכת שירותי רפואה מקוונת מחייבת הסדרה ובקרת תוכן, תכולה ואפקטיביות
- וידוא זמינות, נגישות ואיכות המענים לאנשים עם מוגבלויות קוגניטיביות, נפשיות ופיזיות
- הסדרת מעמדם של עובדי רווחה, מוסדות ומסגרות חוץ-ביתיות (פנימיות, מעונות, מקלטים) כעובדים חיוניים
- אפיון צעדים למניעת הדבקה ויצירת מוקדי תחלואה במסגרות חוץ-ביתיות

האוכלוסייה הבדואית

- התאמת תוכנית החומש הממשלתית לצורכי השעה, ומזעור המשך העמקת הפערים הקיימים

כשירות המערכת לניטור המצב החברתי

- פתיחה, הצלבה והנגשה של מסדי נתונים במערכות הציבוריות הארציות והמוניציפליות, לניטור שוטף של מצב הרווחה, איתור מוקדים חמים ומעקב אחר השפעת ההתערבויות הלאומיות ("להשטיח את עקומת הרווחה")
- חיזוק שיתוף הפעולה בין מערכות לאומיות ובין-לאומיות לחילופי ידע ופיתוח מהלכים משותפים לחיזוק החברה